

North Western Liniens sidste Station ved Missourifloden.

Vi bandt da Hestene og ilede ind i Farmen, men Døren var næsten uigennemtrængelig, for ikke mindre end otte Smaabørn stormede ud for at se paa de fremmede!

Endelig kom vi til Sæde og fik, mens Regnen strømmede og Tordenen dundrede, en hyggelig Passiar. Folkene vare svenske, vare komne herover med et Par Børn og havde faaet seks til efterhaanden. De fortalte os om de to sidste Aars Tørke, hvor det meste af Avlen var gaaet tabt — men de vare alligevel glade og tilfredse. Som Regel høstede de godt der paa Egnen, og Sæden kunne de altid saa temmelig nemt komme af med. I alle de smaa Præriebyer findes nemlig ved Jærnbannerne Kornmagasiner, som ejes af Kompagnier undertiden i Forbindelse med Jærnbaneselskaberne; og det er en fast Regel, at Farmerne køre ind til disse Magasiner med Sæden og faa 1 Cent mindre pr. Skæppe, end Markedsprisen er i de store Byer (Chicago eller New-York). Det er en yderst nem Afsættelsesmaade for Farmerne og lidet bekostelig; tilmed renses da Sæden af Kompagniet. Disse Folk havde faaet det meste af deres Jord »frit« af Staten og først senere købt mere til.

Hvert Aar bekendtgøres det i Bladene, at Staten har aabnet Land her og der, d. v. s. Staten har trængt Indianerne tilbage paa fredelig Vis ved at købe store Strækninger af deres Territorier. Enhver kan da paa Statens Landkontorer faa tilstaaet en Lod paa 160 Acres Land og efter 14 Maaneders Forløb for den lille Pris af 75 Cents pr. Acre faa Ejendomsret til Landet, for saa vidt han i den Tid har opdyrket et Areal af 50 til 60 Acres. Papirerne koste da 14 Dollars.

Det er jo overordentlig gode Vilkaar at faa Land paa, og det oven i Købet saa frugtbart Land som Præriens. Man sammenligne blot, hvad en Tønde Land koster her hjemme, eller hvor daarligt Land vi her møjsommeligt tage under Kultivering i Jylland. — Ulemperne ved dette Statsland ere i Reglen, at det ligger saa langt fra beboede Egne og fra Jærnbanner; men disse Ulemper ere i Amerika kun foreløbige. Kommer der en og tager Land, kommer der snart flere, og Ensomheden bliver da ikke stort større end paa Landet hos os. — Fremfor noget andet ere Amerikanerne Forretningsfolk; og Landbrugsmaskiner komme saa at sige ind ad Døren til Nybyggerne. De kunne faa, hvad de ville, paa Kredit; Handelshusene tage blot Pant i Landet. Skulle de bruge rede Penge, ere disse ogsaa altid til Raadighed fra Banker — mod Pant i Landet. Disse Forhold have ført til mange Misbrug baade fra Farmerne og Handelsmændenes Side. Jeg har hørt om Farmerne, som rask væk laante Penge, flere Penge, end de kunde forrente og tilbagebetale. Mens de saaledes endnu sad med en Del kontante Penge, forlod de deres Land, lod Kompagnierne tage det hele som Panthavere, og tog selv nyt Statsland i Besiddelse. Begge Parter havde saaledes gjort Forretning. Paa anden Maade, fortalte en dansk Farmer mig, havde han engang trængt haardt til 200 Doll. En Bank havde da tilbudt ham 800 Dl.; men han stod imod, trods indtrængende Opfordringer fra Banken, og laante kun de to Hundrede. Han kom igennem med Pengene, men var overbevist om, at han havde maattet gaa fra Farmen, om han havde laant de otte Hundrede. Banker og andre Laanekompagnier ere saaledes i Besiddelse af over-

ordentligt meget Land, for største Delen udlagt dem som Panthavere. De have Kapital til at lade Landet ligge, til Jærnbanner have gennemkrydset det, og saaledes faar Landet en Pris.

Mange Kompagnier købe selvfølgelig Land, lade det ligge og sælge det med Avance. Det er ganske interessant at besøge disse Landkontorer i Præriebyerne. Alt er ordnet paa det omhyggeligste. Store Kort over de forskellige Landstrækninger dække Væggene, inddelte i smaa Kvadrater, hvor hvert betyder 160 Acres; i hvert Kvadrat er hæftet med en Knappenaal en lille Seddel med Landets Nummer og Pris. Efter Nummeret slaas

da op i Bøger, hvor nøjagtige Opmaalinger og detaljerede Beskrivelser over Landets Bonitet, Brøndforhold, Afkastning o. s. v. findes; og jeg tror nok, at Handelen i de allerfleste Tilfælde er fuldstændig reel; i det mindste havde de fleste af de store Landkontorer, jeg besøgte, Navn som solide, gode Handelshuse. I hele Syd-Dakota havde Landet en Gennemsnitspris af fra 5—10 Dl. pr. Acres, hvilket jo er meget billigt.

Men jeg kom bort fra den svenske Farmer. Han havde været Landarbejder hjemme, som de fleste Farmere, havde haft det smaat naturligtvis og ingen Udsigter til at naa videre frem. Han var da udvandret paa Lykke og Fromme og sad nu her som sin egen Mand med stor Familie og kunde forsørge dem vel alle sammen. Og han fortalte mig, hvor svært det havde været i Begyndelsen, navnlig med at lære, hvorledes Jorden maatte dyrkes her. Han var begyndt at pløje, som man pløjer hjemme, og saa var Tørken kommen, og al hans Udsæd var tørret bort, før den havde sat Aks; men Naboen var kommen godt frem paa samme Jordbund og under samme Vejforhold. Farmeren havde pløjet for dybt, saa den Regn, der faldt, ikke var trængt ned til Udsaaningen, og den kom da alt for sent op til at udvikle sig før Tørken. Naboen havde kun skrælet Jorden, fordi han vidste, at dette var den eneste Behandling, som var god der paa Stedet, og havde høstet rigeligt; og saaledes var det med mangfoldige Ting.

Vi tog en hjertelig Afsked med hele Familien og kørte videre Dagen igennem fra Farm til Farm, snakkede lidt med en her og en anden der, smagte paa Vandet hos dem alle og tog Spadestik i Jorden for at se, hvor dyb Muldjorden var; overalt fra 16 til 18 Tommer med godt Lerunderlag. — I fjorten Dage strejfede jeg saaledes om paa Prærierne, dels paa Bane og dels med Heste, og traf ogsaa en Del danske Farmere, som alle vare tilfredse med Livet der, selv de ugifte. De fleste af disse danske Farmere i Syd-Dakota vare Slesvigere og ansete som dygtige Landmænd af Amerikanerne. Men mit Indtryk er dog, at de tyske Farmere absolut staa højst, og de ere da ogsaa bedst anskrevne derovre; flere Danske fortalte, at de bl. a. ikke havde al deres Jord under Kultivering. Hvorfor? »Aa, Mutter og jeg og Børnene behøve ikke saa meget at leve af.« Der er i Reglen hverken den Flid eller Stræbsomhed hos de danske, som man finder hos Tyskerne. Det er en ren Fornøjelse at se Folkene paa større tyske Farme pløje et nyt Stykke Land op med 2 Dobbeltpløve, hver forspændt med 6 Heste.

En af de sidste Dage kørte jeg med Toget længere Vest paa, hvor Landet blev daarligere og daarligere, mere og mere bakket og leret, indtil det endte i mægtige Blaalersaase langs Missouriflodens Bredder. Det var en underlig Kørsel. For Morskabs Skyld stod jeg paa Lokomotivet og fik saaledes en ganske ejendommelig Følelse af, hvorledes saadan et Tog jager over de uendelige Strækninger. Store Hjørde af vilde Heste flygtede i strakt Karriere ind over Prærien; et Sted saa jeg, efter at vi i Timevis intet Menneske og ingen Bolig havde set, to Kinesere staa og grave vilde Urter op; et andet Sted holdt en Karavane af Emigranter i Teltvogne; et tredje Sted galopperede to Ryttere afsted, fulgte af de store Myndehunde, som de brugte til at bide Ulve; hvorfra og hvorhen? Tre Gange maatte vi standse Toget for at jage Kreaturer bort fra Skinnerne, disse Skinner,

der laa som Sølvtraade gennem det lyse Landskab; det var unge Kvier, der stod og saa med Forbavselse paa det fremadbrusende Tog, midt i Sporet; og alt det, vi peb og ringede med den store Malinklokke, forøgede kun deres Forbavselse; til sidst kørte vi ganske smaat ind paa dem og blæste Damp ud efter dem; ja — de to fik vi bort paa den Maade; ganske langsomt drev de af, saa vi kunde køre videre, men for den tredje maatte vi sandelig standse helt; det ubegribelige havde naglet den til Pletten, hvor den stod! — Saa kørte vi videre, og fjorten Mil løb Banen langs med den vældige Missouri. Der var ensomt og øde, der var Civilisationen fra Østen ikke naaet ud — en storslaaet og vild Natur; her standsede »North Western Line«, og i den nedgaaende Sols Straaler saa jeg smaa lysende Prikker ovre paa den anden Bred; den næste Morgen vilde jeg i Baad gaa over Floden, over til de smaa lyse Prikker, Indianernes Teltleje.

LITERATUR

Johannes Jørgensen: Livets Træ. (Philipsen).

J. P. Jacobsen skriver et Steds i »Niels Lyhne« „sid ikke og rug angstelig over din Sjæls Ejendommelighed, stæng dig ikke ude fra det, der har Magt, af Frygt for, at det skal rive dig med sig og drukne din kære, inderligste Egenhed i sin mægtige Svulmen. Vær tryk, den Ejendommelighed, som gaar tabt i en frodig Udviklings Skillen ud og Dannen om, den har kun været en Brøst, et mørkespiret Skud, der var ejendommeligt just saa længe det var sygt af lyssky Bleghed. Og det er paa det sunde i dig, du skal leve, det er det sunde, der bliver det store.“

Denne, de sidste Aartiers betydeligste Personlighed i dansk Digtning, har haft megen Magt over unge Digtersind her hjemme. Men de fleste have kun lært Form og Ord af ham, slet ikke lært det, der er det egentlige hos den store Digter: hans Trængen ind i det dybe af en Menneskesjæl og hans noble, blufærdige Agtelse for den.

Joh. Jørgensen er maaske den, der har plukket det rigeste Blomsterflor paa J. P. Jacobsens Mark og gjort det med størst Farvesans og Dristighed, men uden i Grunden at være dybere besløgtet med ham. Ellers maatte han ganske anderledes have lagt sig hans ovenstaaende Ord paa Sinde, eller snarere rent umiddelbart følt dem og handlet efter dem.

Det gør en ondt at se, hvorledes Jørgensen netop har ruget over sin Sjæls „Ejendommelighed“ og stængt sig inde, hvorledes hans Talent er i Færd med at blive et mørkespiret Skud, og hvorledes han har levet paa det syge i sig; det gør en ondt, fordi hans Evner syntes paa Vej til at bryde sig nye, friske Baner, navnlig i den lille stemningsfulde Ungdomsbog „Sommer“.

Men hans sidste Arbejde betegner en sørgelig Marche paa Stedet, en ganske gold Staaen i Stampo. Hvad han her skriver om, har han fortalt bedre før, baade naturligere og originalere. „Livets Træ“ er „Ejendommeligheden“ i en besynderlig udsminket og pretentiøs Udgave, men den lyssky Bleghed stikker alligevel igennem. Alle hans farverige Ord kunne ikke dække over de gammelkendte Tanker, og det store symbolske Apparat ikke over Fablens Tomhed og alfare Jevnhed.

Bogen er syg og afmægtig, og man har kun et ligegyldigt Skuldertræk tilovers for Helten, Aage, denne unge „Hedning“, der hver Aften lokkes af de Kvinder, han i sit Hjerte foragter, og som hver Morgen derpaa teologiserer over Gaardsdagens Synder. Hvad slige Mennesker mene om Livet og Næsten, griber ikke dybt; deres Hyl over egen og Verdens Jammerlighed faar ikke andre Hjertes til at banke.

Og ikke en Gang det Sprog, hvori Bogen er skrøvet, bereder nogen fin og ren Nydelse, hvor opfindsomt det end paa mange Steder kan være formet. Ogsaa paa dette Punkt er der en Tilbagegang at spore hos Forf. Hans Stil er udansk i sin Klangfarve, fransk i sin Bygning, med de mange Participier og verbeløse Sætninger, og søgt og haard i sin overdrevne Hang til Korthed og Koncentration. Det danske Sprog har sin Skenhed og Styrke i sin bløde Bøjlighed, i sin stille, bølgende Rytme: legato, ikke staccato — det skal spindes, ikke smeddes. Den,